

Gemeente Renkum

Verantwoordelijk team

Financiën

Nummer

5

Kenmerk

188342

Raad d.d.

27 juni 2024

Paragraaf begroting

N.v.t.

Portefeuillehouder

M.A. Mulder

Steller

D.F. van Hal

Datum

21 mei 2024

Onderwerp

Perspectiefnota 2024-2028

Geadviseerd besluit

Wij stellen u voor de volgende kaders mee te geven voor de Begroting 2025:

1. Geen extra geld beschikbaar te stellen voor de genoemde ontwikkelingen;
2. De volgende voorstellen uit te werken om te komen tot een sluitende begroting:
 - a. Stopzetten van de genoemde optionele activiteiten
 - b. Voorbereiden van beleidskeuzes binnen de voorgestelde producten

Daarnaast stellen we u voor:

3. Het begrotingstekort voor 2025 uit de Vrije algemene reserve te onttrekken.

Toelichting op beslispunten

In de Voorjaarsnota 2024 is het financiële kader geschapen voor de meerjarenbegroting 2025-2028. Ook is de voorjaarsnota van het Rijk voorhanden waaruit duidelijk wordt dat we niet gecompenseerd worden voor het 'ravijnjaar', 2026 en verder.

We staan voor een aanzienlijke financiële uitdaging aan de lat. Overigens zien we dit beeld ook bij veel andere gemeenten om ons heen, zoals Rheden en Arnhem.

Het is de bedoeling dat de raad op basis van de perspectiefnota kaders meegeeft aan het college die leidend zijn bij het opstellen van de begroting voor het komende jaar.

Deze perspectiefnota bestaat uit de onderdelen (beleids)ontwikkelingen, uitwerking voorstellen naar aanleiding van het project Ambities in evenwicht en de uitkomsten vanuit het inwonerpanel.

Voor begrotingsjaar 2025 resteert, na verwerking van de voorstellen in de perspectiefnota, een tekort. We stellen voor dit begrotingstekort te dekken door een uitname uit de Vrije algemene reserve,

Beoogd effect

Het effect van uw besluit is dat de kaders gebruikt worden om de Begroting 2025 op te stellen.

Kader

In artikel 4 van de Financiële verordening is vastgelegd dat de raad de kaders voor de begroting vaststelt. Het gaat daarbij om de financiële kaders uit de voorjaarsnota, maar ook de beleidsmatige kaders. Deze beleidsmatige kaders zijn opgenomen in de perspectiefnota.

Argumenten

Ad 1. Geen extra geld beschikbaar te stellen voor de genoemde ontwikkelingen

We brengen de volgende ontwikkelingen in beeld: (nieuwe) autonome ontwikkelingen, b.v. gewijzigd rijksbeleid, wetgeving e.d., reeds onderhanden zijnde/ nieuwe ontwikkelingen waarvoor budget beschikbaar is en nieuwe ontwikkelingen waarvoor geen budget beschikbaar is.

Gezien onze financiële situatie zijn we genooddaakt keuzes te maken. Dit betekent dat we in geval van (nieuwe) autonome ontwikkelingen, b.v. gewijzigd rijksbeleid, wetgeving e.d., conform onze (financiële) spelregels uitgaan van het budget dat het Rijk meegeeft en houden we rekening met de eventuele beperkingen die dat met zich meebrengt.

Voor de ontwikkelingen waarvoor reeds budget beschikbaar is, maar waarvan in deze perspectiefnota wordt aangegeven dat dit niet voldoende is, realiseren we de ontwikkelingen binnen de beschikbare financiële middelen. We stellen dus geen extra budget beschikbaar. Dit kan consequenties hebben. Voor deze ontwikkelingen geldt dat bij eventuele consequenties dit aan de raad inzichtelijk wordt gemaakt.

Voor nieuwe ontwikkelingen waarvoor geen budget beschikbaar is komt geen budget beschikbaar. Deze ontwikkelingen pakken we om deze reden niet op.

Ad. 2a Voorstellen om optionele activiteiten te stoppen, inclusief de consequenties

Naar aanleiding van het project Ambities in evenwicht zijn voorstellen uitgewerkt. Het betreft voorstellen om een aantal optionele activiteiten stop te zetten waardoor onze ambities meer in evenwicht zijn met de capaciteit en de middelen die wij tot onze beschikking hebben. We stellen voor om binnen de producten met veel keuzevrijheid en een lage prioriteit (geen wettelijke taak, volledige beleidsvrijheid; doelgroep kan ergens anders terecht; flexibiliteit in de keuze van activiteiten) een aantal optionele activiteiten te stoppen (deze activiteiten zijn wel flexibel; zijn gebaseerd op gemeentelijke beleid; doelgroep heeft alternatieven; kunnen de keuze maken om deze activiteiten geheel of gedeeltelijk te stoppen). Door te besluiten om bepaalde optionele activiteiten niet uit te voeren, kan capaciteit worden vrijgespeeld om andere activiteiten op niveau te realiseren. De consequenties van zo'n besluit zijn in de perspectiefnota in beeld gebracht.

Ad. 2b Voorstellen voor welke activiteiten we bij de begroting beleidskeuzes gaan voorleggen om het resterende tekort op te lossen

De financiële opgave die er momenteel ligt kan niet worden verholpen door alleen te stoppen met activiteiten waar we keuzevrijheid hebben. We zullen ook beleidskeuzes moeten maken om het resterende tekort op te lossen.

Dit betekent dat we de raad voorstellen om ons de opdracht te geven om in de Begroting 2025 voorstellen met beleidskeuzes voor te leggen. In deze perspectiefnota geven we de raad alvast richting aan welke beleidskeuzes dit mogelijk zijn. We vragen de raad om hier concrete richting aan te geven zodat we de raad bij de Begroting 2025 definitieve keuzes voor kunnen leggen. Dit betekent dat we dat raad vragen om concreet mee te geven of beleidskeuzes op de voorgestelde activiteiten in de Begroting 2025 opgenomen kunnen worden.

Overigens is de financiële speelruimte, ondanks dat onze Begroting 2025 circa € 114 miljoen is, fors minder doordat we geen tot weinig (directe) invloed hebben op b.v. vaste salariskosten, rente en afschrijvingen, verbonden partijen, uitgaven in relatie tot specifieke uitkeringen en grondexploitaties. Daarnaast ligt er al een flinke taakstelling op het product 1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd. Hierdoor beperken de keuzes zich tot circa € 40 miljoen binnen de begroting.

Ad. 3 Het begrotingstekort voor 2025 uit de Vrije algemene reserve te onttrekken

Op basis van de Voorjaarsnota van het Rijk worden gemeenten in 2025 gekort in het Gemeentefonds. Deze korting heeft te maken met de nieuwe financieringssystematiek die vanaf 2024 wordt doorgevoerd. Dit leidt tot nadelen voor 2024 en 2025. Dit nadeel wordt voor 2024 gecompenseerd door het rijk. Omdat gemeenten vaak jaarrekeningoverschotten hebben, vraagt het rijk de gemeenten het nadeel in 2025 voor een groot deel zelf op te vangen. Voor gemeente Renkum betekent dit dat we met circa € 1,5 mln. gekort worden. Het voordelig jaarrekeningresultaat over 2023 hebben we, op een deel resultaatbestemming na, in de Vrije algemene reserve gestort. Gezien het verband dat het

Onderwerp

Perspectiefnota 2024-2028

Datum

21 mei 2024

Kenmerk

188342

Pagina

2 van 5

Rijk legt met jaarrekeningoverschotten, stellen we voor het tekort in 2025 te onttrekken uit de Vrije algemene reserve.

Kanttekeningen

De voorjaarsnota van het Rijk is voorhanden en geeft ons al een beeld van de ontwikkeling van de inkomsten algemene uitkering. Na doorrekening van de Meicirculaire hebben we pas een definitieve doorrekening. Of de doorwerking van de Decembercirculaire 2023 m.b.t. gezinnen in armoede (maatstaf huishoudens met een laag inkomen) in de Meicirculaire helder wordt, is nog de vraag. Daarom gaan we voorzichtigheidshalve ervanuit dat hier geen verbetering in ontstaat.

Draagvlak

Gezien de financiële situatie zijn we genoodzaakt de (beleids)ontwikkelingen (deel 1: (nieuwe) autonome ontwikkelingen, reeds onderhanden zijnde/ nieuwe ontwikkelingen waarvoor budget beschikbaar is) binnen de daarvoor beschikbare financiële middelen uit te voeren. Wanneer het budget niet toereikend is, zal dat consequenties hebben die aan de raad inzichtelijk worden gemaakt.

Nieuwe ontwikkelingen waarvoor geen budget beschikbaar is, worden niet opgepakt.

We houden hier dus de financiële kaders aan, wat op financieel draagvlak kan rekenen.

Naar aanleiding van het project Ambities in Evenwicht worden voorstellen voorgelegd om onze ambities in evenwicht te brengen met de beschikbare capaciteit en middelen. Dit houdt in dat voorgesteld wordt om een aantal optionele activiteiten te stoppen. De consequenties hiervan zijn in de perspectiefnota inzichtelijk gemaakt.

Gezien de financiële ontwikkelingen zijn we genoodzaakt de raad bij de begroting beleidskeuzes voor te leggen om het resterende tekort op te lossen.

Bovenstaande zal niet altijd door iedereen op draagvlak kunnen rekenen. Het betekent verschraling van beleid, projecten en uitvoeringsplannen. In geval van beleidskeuzes zal b.v. ook de instandhouding van voorzieningen niet meer een vanzelfsprekendheid zijn.

Echter, gezien de financiële noodzaak zullen we hierin gezamenlijk keuzes moeten maken.

Aanpak / Uitvoering

De perspectiefnota vormt de input van de beleids- en de begrotingscycli die we doorlopen. Aan de hand van de kaders/ de richtinggevende uitspraken van de raad vormt deze perspectiefnota de basis voor het opstellen van de Begroting 2025.

Communicatie

Organisaties die mogelijk door deze bezuinigingen geraakt worden ontvangen een brief met waarom we moeten bezuinigen en wanneer er meer duidelijkheid is over de gevolgen hiervan. Daarnaast worden de nodige organisaties persoonlijk benaderd.

Deze perspectiefnota wordt als webpublicatie aangeboden (<https://renkum.pcportal.nl/>).

Financiële consequenties

Zoals gezegd staan we voor een uitdagende financiële opgave. Zoals u reeds bij de Voorjaarsnota 2024 hebt kunnen vernemen was onze meerjarenbegroting vanaf 2026 niet sluitend ('ravijnjaar') doordat vanaf 2026 de inkomsten vanuit het Rijk fors lager zijn door aanpassing van de normeringsmethodiek en einde Regeerakkoord. Op basis van de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk wordt duidelijk dat de opschalingskorting met ingang van 2026 structureel geschrapt wordt. Dit levert een structureel voordeel op. Echter, de invoering van een nieuwe financieringssysteem vanaf 2024 zorgt voor een structureel nadeel. Een eerste doorrekening laat zien dat dit per saldo voor 2025 een extra nadeel van circa € 1,5 miljoen betekent en voor 2024 en 2026 en verder een klein voordeel van rond de € 200.000. Voor de definitieve cijfers moeten we de Meicirculaire afwachten.

Daarnaast volgt dan nog de structurele doorwerking van het tekort op gezinnen in armoede (maatstaf huishoudens met een laag inkomen) uit de decembercirculaire 2023 (€ 869.000 in 2024).

Onderwerp

Perspectiefnota 2024-2028

Datum

21 mei 2024

Kenmerk

188342

Pagina

3 van 5

Voorstel aan de raad

Naar aanleiding van het project Ambities in evenwicht stellen we voor een aantal optionele activiteiten stop te zetten. Naast dat dit oplevert dat we qua personele capaciteit meer in evenwicht komen, levert dit ook een voordeel op de financiële middelen op. Dit is in de volgende tabel weergegeven.

Aangezien we vervolgens nog steeds geen meerjarig sluitende begroting hebben, doen we een aantal richtinggevend voorstellen voor beleidskeuzes. Een eerste indicatie van wat dit financieel op kan leveren is ook in de volgende tabel weergegeven.

Voorgaande laat de volgende prognose zien:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Primitieve begroting	0	0	-3.337	-3.076	-2.180
Bijstellingen met resultaat	-2.295	-1.816	-1.238	-1.668	-2.568
Bijstellingen i.r.t. raadsbesluit	-10	-4	-5	-4	-4
Bijstellingen meerjarig neutraal	-39	39			
Totaal voorjaarsnota	-2.344	-1.781	-1.243	-1.672	-1.672
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	-2.344	-1.781	-4.580	-4.748	-4.752
<i>Prognose Voorjaarsnota rijk</i>		-1.500	200	200	200
<i>Doorwerking decembercirculaire</i>		-800	-800	-800	-800
Totaal incl. prognose mei-circulaire	-2.344	-4.081	-5.180	-5.348	-5.352
Stopzetten optionele activiteiten	159	305	415	446	525
Meerjarenbegroting na perspectiefnota	-2.185	-3.776	-4.765	-4.902	-4.827
Indicatie voorstellen beleidskeuzes		2.100	4.986	5.156	4.866
Inzet vrije algemene reserve		1.676			
Meerjarenbegroting	-2.185	0	221	254	39

Onderwerp

Perspectiefnota 2024-2028

Datum

21 mei 2024

Kenmerk

188342

Pagina

4 van 5

Voorstel aan de raad

Vrije algemene reserve

In de Financiële verordening is bepaald dat voor de Vrije algemene reserve een minimumniveau geldt van € 4.000.000. Op het moment dat de Vrije algemene reserve onder dit minimum zakt, doet het college voorstellen om binnen een periode van maximaal 4 jaar de reserve terug te brengen op het minimumniveau. Het verwachte verloop van de Vrije algemene reserve is als volgt:

	2024	2025	2026	2027	2028
Per 1-1	6.824	7.849	6.173	6.173	6.173
Resultaat Jaarrekening 2023	2.256				
Resultaatbestemming 2023	-985				
Aanvulling begrotingstekort	-246				
Totale mutatie	-1.025	0	0	0	0
Per 31-12	7.849	7.849	6.173	6.173	6.173
Uitname t.b.v. aanvulling begrotingstekort		-1.676			
Tekort vrije algemene reserve					
Per 31-12	7.849	6.173	6.173	6.173	6.173

Conclusie is dat de Vrije algemene reserve op dit moment toereikend is. Wat betekent dat we een, geringe, buffer hebben gezien de risico's en onzekerheden die nog op ons afkomen.

Juridische consequenties

N.v.t.

WMO-aspecten

N.v.t.

Gezondheid

N.v.t.

Duurzaamheid

Zie hiervoor de perspectiefnota.

Effect op vermindering regeldruk

N.v.t.

Alternatieven

Wanneer de raad besluit geen kader mee te geven voor de Begroting 2025, dan wordt het besluit over het te voeren beleid uitgesteld tot de jaarlijkse begrotingsbehandeling.

Preventief toezicht

Gemeente Renkum moet ervoor zorgen dat de (meerjaren)begroting structureel en reëel in evenwicht is. De provincie houdt toezicht op de financiën. Regulier houden zij "repressief toezicht". Repressief toezicht betekent dat de begroting direct uitgevoerd kan worden. Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet (w.o. Begroting 2025 niet structureel en reëel in evenwicht en/of niet aannemelijk dat u dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf (2028) van de meerjarenraming herstelt) of niet tijdig wordt ingediend bij de provincie, is er sprake van "preventief toezicht". Preventief toezicht betekent dat de provincie de begroting en de daarop volgende wijzigingen eerst moeten goedkeuren voordat deze uitgevoerd kan worden.

Onderwerp

Perspectiefnota 2024-2028

Datum

21 mei 2024

Kenmerk

188342

Pagina

5 van 5